

מדינת ישראל משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

י"ב בכסלו התשס"ד
7 בדצמבר 2003

חוזר ביטוח 2003/17

ניהול החשיפה למבטחי משנה

חברות הביטוח בישראל נוהגות להעביר חלק מהותי מהסיכון הביטוחי שהן נוטלות על עצמן לכיסוי באמצעות מבטחי משנה, ברובם מבטחי משנה זרים. לחשיפה כלפי מבטחי המשנה יש השפעה על יציבותן של חברות הביטוח. מכאן החשיבות לקביעת מדיניות ונוהלי בקרה להערכה ולניהול החשיפה של חברת הביטוח מול מבטחי המשנה השונים.

מטרת חוזר זה היא קביעת הוראות והנחיות בדבר אופן ניהול החשיפה למבטחי משנה, דרישה לקביעת מדיניות ותקרות חשיפה למבטחי משנה, וכן קביעת הוראות דיווח למפקח.

1. בחוזר זה:

"אמצעי שליטה" – כהגדרתם בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981;
"חוב בפיגור" – חוב שלא שולם על ידי מבטח המשנה במועד שנקבע בהסכם עימו;
"חשיפה" – יתרות החובה של מבטח המשנה אצל המבטח, לרבות חלקו של מבטח המשנה בתביעות התלויות והעתודה לסיכונים שטרם חלפו של המבטח, הכול בניכוי פיקדונות של מבטח המשנה אצל המבטח וסכום כתבי אשראי שניתנו כנגד חובו של מבטח המשנה. בנוסף, יילקח בחשבון חלקו של מבטח המשנה בסכום הסיכון הביטוחי של המבטח לרעידות אדמה;
"מבטח שולט" – מבטח המחזיק יותר מ-50% מסוג מסוים של אמצעי השליטה במבטח המשנה;
"מבטחי משנה בעלי זיקה כלכלית" – מבטחי משנה שמבטח שולט מחזיק בהם;
"סכום סיכון ביטוחי" – סכום הכיסוי הביטוחי מוכפל ב-MPL שקבע המבטח;
"ענפי ביטוח" – כהגדרתם בהודעת הפיקוח על עסקי ביטוח (ענפי ביטוח), התשמ"ה-1985.

2. אחריות הדירקטוריון

לפחות אחת לשנה ידון הדירקטוריון ויקבע את מדיניות החשיפה ואת הערכות המבטח לניהול החשיפה ולבקרה עליה, למבטח משנה בודד ולקבוצת מבטחי משנה בעלי זיקה כלכלית (להלן ביחד – "מבטחי משנה"). על הדירקטוריון לקיים את הדיון, לאחר שעמד על איכות הכלים הקיימים במבטח לניהול ולבקרה על החשיפה כלפי מבטחי המשנה. מדיניות החשיפה למבטחי משנה תכלול, בין היתר, מדיניות ניהול החשיפה מול מבטחי משנה בענפים - חיים, כללי ובריאות, וכן הגדרת מסגרת חשיפה מרבית למבטחי המשנה, על-פי פרמטרים שיקבע הדירקטוריון. פרמטר כאמור אפשר שיהיה פרמטר איכותי, דוגמת דירוג הבינלאומי של מבטח המשנה. הדירקטוריון יפקח על יישום המדיניות שקבע ויטפל באירועים חריגים.

3. אחריות הנהלת המבטח

- א. הנהלת המבטח תנהל את הפעילות מול מבטחי המשנה במסגרת המדיניות שהתווה הדירקטוריון.
- ב. הנהלת המבטח תקבע מסגרת חשיפה מרבית למבטח משנה, בכל סוגי החוזים ובכל ענפי הביטוח בכפוף למדיניות שקבע הדירקטוריון לאותו סוג של מבטחי משנה.
- ג. הנהלת המבטח תבטיח כי כל מסגרת פעילות ביטוחית חדשה הקשורה בחוזי התקשרות עם מבטחי משנה (ענף ביטוח חדש, חוזי התקשרות עם מבטחי משנה מסוג חדש וכדומה) תאושר על ידה לאחר שעמדה על החשיפה הכרוכה בפעילות החדשה.
- ד. הנהלת המבטח תקבע נהלי עבודה לפעילות מול מבטחי משנה. הנהלים יתייחסו בין היתר לנושאים הבאים:
 - 1) דרכי התקשרות עם מבטחי משנה, לרבות התקשרות באמצעות ברוקר;
 - 2) אופן הטיפול בסוגי העסקים השונים המועברים לכיסוי באמצעות מבטחי המשנה:
 - א) עסקים בהם זמן סילוק התביעה קצר (זנב קצר) לעומת עסקים בהם זמן סילוק התביעה ארוך (זנב ארוך);
 - ב) עסקים המועברים להסכמים פקולטיביים;
 - ג) עסקים בהם שכיחות האירועים גבוהה לעומת עסקים בהם שכיחות האירועים נמוכה.
 - 3) אופן הטיפול ביתרות חוב בפיגור של מבטחי משנה.

- ה. הנהלת המבטח תדווח לדירקטוריון, לפחות פעם בשנה:
- (1) על פעילות המבטח מול מבטחי משנה, לרבות יתרות חוב בפיגור של מבטחי משנה;
 - (2) על החשיפה הכוללת של המבטח לכל מבטח משנה בנפרד, בכל הענפים, נכון לסוף חודש דצמבר;
 - (3) על אופן העמידה במדיניות שקבע;
 - (4) על ההערכות הארגונית והמיכונית, להבטחת ניהול נאות של הפעילות.

4. דוח חשיפה כולל

מבטח יערוך בגין כל רבעון דוח המרכז את החשיפה הכוללת שלו בפועל לכל מבטח משנה בנפרד בביטוח רעידות אדמה (בביטוח כללי). הדוח יוגש לדירקטוריון לפני אישור הדוחות הכספיים.

הדוח יועבר למפקח על הביטוח על פי דרישתו.

5. מערכת מחשב

מבטח ינהל מערכת ממוחשבת שתעקוב אחר החשיפה שלו למבטחי המשנה. המערכת תכלול לפחות את כל הנתונים הנדרשים לדיווח למפקח על פי הלוחות המצורפים בנספח לחוזר זה.

6. דיווח למפקח

מבטח ימלא את הלוחות המצורפים בנספח לחוזר זה (להלן – 'טופס 9') ויגישם למפקח אחת לשנה, ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים.

7. תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על כל חברות הביטוח.

8. תחילה

הוראות חוזר זה יחולו מיום 31.12.2003 ואילך.

9. הוראות מעבר

- א. על אף האמור בסעיף 8 לעיל, מבטח רשאי לדווח לפי טפסים 9א, ב ו-ג החל מיום 31.12.2004.
- ב. על אף האמור בסעיף 8 לעיל, מבטח רשאי להכין דוח על החשיפה הכוללת, כאמור בסעיף 4 לחוזר זה, החל משנת 2005. דוח בגין הרבעון הראשון לשנת 2005, יוגש באופן חד פעמי, למפקח ביחד עם הדוחות הכספיים לאותו רבעון.
- ג. בדיווח על חוזים שנכרתו עד ליום 31.12.03, כאשר ההתקשרות נעשתה באמצעות ברוקר ולמבטח אין מידע על החלוקה לפי מבטחי משנה, רשאי המבטח לדווח בעמודה "מבטח משנה" את שמו של הברוקר.

אייל בן-שלוש
המפקח על הביטוח

דברי הסבר למילוי הקובץ

רשימת מבטחי משנה

לקובץ הדיווח הממוחשב מצורפת רשימה של מבטחים ישראליים ושל מבטחי משנה זרים. ברשימה מצוינים לגבי כל אחד מהמבטחים: שמו, מדינת מושבו ומספר סידורי שהוקצה לו על-ידי המפקח.

לפני מילוי הלוחות על המבטח המדווח למלא ברשימה המצורפת, לגבי כל מבטח משנה, את דירוג הבינלאומי העדכני ביותר (אם קיים; אם לא קיים – יש לציין "NR"¹) נכון ליום מסירת הדוח למפקח, ואת שמה המקוצר של חברת הדירוג שדירגה את חובו. בעת רישום הדירוג יש להבחין בין אותיות גדולות (capital letters) לאותיות קטנות (lower case) בסימול הדירוג (למשל AAA או Aaa). בנוסף, יש למלא בעמודה "מבטח שולט" את מספרו הסידורי של מבטח המחזיק יותר מ-50% מסוג מסוים של אמצעי השליטה במבטח המשנה (אם קיים).

ביחס למבטח משנה שפרטיו אינם מופיעים ברשימה המצורפת- על המבטח המדווח לדאוג להוספת כל פרטיו לרשימה (שם, מדינת מושב, דירוג, חברה מדרגת ומבטח שולט), בשורות הריקות שבתחתית הרשימה (החל ממספר סידורי AA101). הרשימה תעודכן על-ידי המפקח אחת לשנה, בהתאם לתוספות. אם אין עדכון, תמשיך לחול הרשימה הקיימת.

הערות לרשימה:

מספר סידורי - מבטחים ישראליים קיבלו מספר סידורי מ-101 ואילך. מבטחי משנה זרים קיבלו מספר סידורי לפי B-A החל ממספר 101, בהתאם לאות הראשונה בשם. חברות ששמן מתחיל באות A קיבלו את המספר A101 ואילך, חברות ששמן מתחיל באות B קיבלו את המספר B101 ואילך, וכן הלאה. בעת הוספת מבטח משנה שאינו מופיע ברשימה, יקצה לו המבטח מספר סידורי החל מ-AA101, ללא קשר לאות הראשונה בשמו, בין אם הוא ישראלי ובין אם הוא זר.

מדינת מושב - המדינה בה רשום מבטח המשנה, ואם מדובר בחברת בת של מבטח משנה, צוינה המדינה בה רשומה חברת הבת. בעת הוספת סניף של מבטח משנה, יש לרשום את מקום מושבו של מבטח המשנה עצמו, ולא את מקום מושבו של הסניף.

¹ "Not Rated".

עמודות המשותפות לכל הלוחות

העמודות הנוגעות לפרטי מבטחי המשנה - שם מבטח המשנה, מדינת מושב, מספר סידורי, דירוג, חברה מדרגת ומבטח שולט, משותפות לכל הלוחות. יש למלא **רק** את מספרו הסידורי של מבטח המשנה, שאר הפרטים יתעדכנו על-פי המעודכן ברשימת מבטחי המשנה המצורפת לקובץ.

הערה כללית

יודגש כי אין למלא סכומים בעמודות שהנתונים בהן הם תוצאת סיכום/מכפלה/מנה של נתונים בעמודות אחרות. בכל העמודות בהן ימולאו סכומים, הסכומים יוצגו באלפי ש"ח, אלא אם צוין אחרת.

טופס 9'א: יתרות זכות וחובה של מבטחי משנה – ביטוח כללי

פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה (עמודה 7) – פרמיה ברוטו שנרשמה לטובת מבטח המשנה, לפני העמלה למבטח הישראלי, מתואמת ממדד המחירים לצרכן הידוע בתום כל אחד מחודשי השנה עד למדד המחירים לצרכן הידוע לתאריך הדוח. סכומים שנרשמו במהלך השנה במטבע חוץ יתורגמו לפי השער היציג של היום האחרון בחודש שבו נרשמו.

יתרת חוב שוטף (עמודה 8) – חלקו של מבטח המשנה בתביעות ששולמו ע"י המבטח הישראלי וטרם שולמו ע"י מבטח המשנה וסכום עמלה שמבטח המשנה צריך להעביר למבטח הישראלי בניכוי החוב השוטף של המבטח הישראלי למבטח המשנה, הכול נכון לתאריך הדוח.

עתודה לסיכונים שטרם חלפו (עמודה 9) – חלקו של מבטח המשנה בעתודה לסיכונים שטרם חלפו, נכון ליום הדיווח.

תביעות תלויות (עמודה 10) – חלקו של מבטח המשנה בסכום התביעות התלויות, לרבות IBNR והשלמה לעודף הכנסות על הוצאות נכון ליום הדיווח. לצורך חישוב חלקו של מבטח המשנה ב-IBNR, ינהגו כדלקמן: (1) מבטחים המחשבים את ה-IBNR ביחד עם התביעות התלויות ידווחו על סכום התביעות התלויות הכולל המיוחס לכל מבטח משנה. (2) מבטחים המחשבים את ה-IBNR בנפרד מהתביעות התלויות יתחשבו לצורך חישוב חלקו של מבטח המשנה ב-IBNR בחלקו בתביעות התלויות. לצורך חישוב חלקו של מבטח המשנה בהשלמה לעודף הכנסות על הוצאות ינהגו כדלקמן: בכל שנות החשבון בהן מחושבת עתודת עודף הכנסות על הוצאות בגין שנת חיתום, יתחשבו לצורך חישוב חלקו של מבטח המשנה בעודף הכנסות על הוצאות בחלקו בפרמיה שנרשמה לטובת מבטחי משנה.

פיקדונות של מבטח המשנה אצל המבטח הישראלי (עמודה 11) – יתרות מבטח המשנה בספרי המבטח הישראלי, נכון ליום הדיווח, בתוספת הריבית שנצברה עליהם.

סכום כתבי אשראי שניתנו כנגד חוב של מבטח המשנה (עמודה 12) – סכום כתבי האשראי שנתן מבטח המשנה כנגד חובו למבטח הישראלי, ליום הדיווח.

תחזית חשיפה לרעידות אדמה בביטוח משנה יחסי (עמודה 14) – חלקו של מבטח המשנה בסכום החשיפה הצפוי לרעידות אדמה בביטוח משנה יחסי חוזי ופקולטיבי, על-פי תחזית המבטח ובהתאם ל-MPL שקבע (יוצג במיליוני ₪).

תחזית חשיפה לרעידות אדמה בביטוח משנה בלתי יחסי (עמודה 15) – חלקו המצטבר של מבטח המשנה בסכום החשיפה הצפוי לרעידות אדמה בכל השכבות בביטוח משנה בלתי יחסי, על-פי תחזית המבטח (יוצג במיליוני ₪).

טופס 9ב': ביטוח משנה חוזי יחסי בלבד, החל משנת חיתום 2002

מטרת טופס זה בדיקת קיום הוראות תקנה 25 לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעת ההון וניהול התחייבויותיו של מבטח), התשס"א-2001, בנוגע לביטחונות מבטח המשנה אצל המבטח הישראלי, בביטוח משנה חוזי יחסי בענפי חבויות בלבד, החל משנת חיתום 2002.

טופס 9ג' : יתרות זכות וחובה של מבטחי משנה – ביטוח חיים

פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה (עמודה 7) – פרמיה ברוטו שנרשמה לטובת מבטח המשנה, לפני העמלה למבטח הישראלי, מתואמת ממדד המחירים לצרכן הידוע בתום כל אחד מחודשי השנה עד למדד המחירים לצרכן הידוע לתאריך הדוח.

סכומים שנרשמו במהלך השנה במטבע חוץ יתורגמו לפי השער היציג של היום האחרון בחודש שבו נרשמו.

יתרת חוב שוטף (עמודה 8) – חלקו של מבטח המשנה בתביעות ששולמו ע"י המבטח הישראלי וטרם שולמו ע"י מבטח המשנה וסכום עמלה שמבטח המשנה צריך להעביר למבטח הישראלי בניכוי החוב השוטף של המבטח הישראלי למבטח המשנה, הכול נכון לתאריך הדוח.

עתודות ביטוח חיים (עמודה 9) – יש לרשום את חלקו של מבטח המשנה בעתודות ביטוח חיים נכון ליום הדוח.

תביעות תלויות (עמודה 10) – חלקו של מבטח המשנה בסכום התביעות התלויות, לרבות IBNR, נכון ליום הדיווח. לצורך חישוב חלקו של מבטח המשנה ב-IBNR, ינהגו כדלקמן:

(1) מבטחים המחשבים את ה-IBNR ביחד עם התביעות התלויות ידווחו על סכום התביעות התלויות הכולל המיוחס לכל מבטח משנה. (2) מבטחים המחשבים את ה-IBNR בנפרד מהתביעות התלויות יתחשבו לצורך חישוב חלקו של מבטח המשנה ב-IBNR בחלקו בתביעות התלויות.

פיקדונות של מבטח המשנה אצל המבטח הישראלי (עמודה 11) – יתרות כפי שמופיעות במאזן המבטח לתום שנת הדוח. הפיקדונות צריכים להיות זהים לדיווח בפאסיב (טופס 106) ליום 31.12.XX.

טופס ד'9: גיול חובות והפרשה לחובות מסופקים

יתרת חוב בפיגור עד 180 יום (עמודה 6) – סכומים שנתבעו ע"י המבטח הישראלי ממבטח המשנה בגין תביעות ששילם, וטרם שולמו ע"י מבטח המשנה, כאשר תקופת הפיגור היא עד 180 יום. מהסכום תקוזז פרמיה ברת קיזוז העומדת לזכות מבטח המשנה.

סה"כ הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות עד 180 יום (עמודה 7) – יש לרשום את הסכום שהופרש לחובות מסופקים, בגין חוב עד 180 יום, אם בוצעה הפרשה כאמור.

יתרה במאזן (עמודה 8) – ההפרש בין יתרת חוב לסכום המופרש. אין צורך למלא ערך, מאחר והערך הוא תוצאת הפרש בין עמודות "יתרה" ל-"הפרשה".

יתרת חוב בפיגור בין 181-365 יום (עמודה 9) – סכומים שנתבעו ע"י המבטח הישראלי ממבטח המשנה בגין תביעות ששילם, וטרם שולמו ע"י מבטח המשנה – כאשר תקופת הפיגור היא בין 181-365 יום. מהסכום תקוזז פרמיה ברת קיזוז העומדת לזכות מבטח המשנה.

סה"כ הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות בין 181-365 יום (עמודה 10) – יש לרשום את הסכום שהופרש לחובות מסופקים, בגין חוב שתקופת הפיגור לפיו בין 181-365 יום, אם בוצעה הפרשה כאמור.

יתרה במאזן (עמודה 11) – ההפרש בין יתרת חוב לסכום המופרש. אין צורך למלא ערך, מאחר והערך הוא תוצאת הפרש בין עמודות "יתרה" ל-"הפרשה".

יתרת חוב בפיגור מעל 365 יום (עמודה 12) – סכומים שנתבעו ע"י המבטח הישראלי ממבטח המשנה בגין תביעות ששילם, וטרם שולמו ע"י מבטח המשנה, כאשר תקופת הפיגור היא בין 181-365 יום.

סה"כ הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מעל 365 יום (עמודה 13) – יש לרשום את הסכום שהופרש לחובות מסופקים, בגין חוב שתקופת הפיגור לפיו בין 181-365 יום, אם בוצעה הפרשה כאמור. מהסכום תקוזז פרמיה ברת קיזוז העומדת לזכות מבטח המשנה.

יתרה במאזן (עמודה 14) – ההפרש בין יתרת חוב לסכום המופרש. אין צורך למלא ערך, מאחר והערך הוא תוצאת הפרש בין עמודות "יתרה" ל-"הפרשה".

סה"כ יתרת חוב בפיגור, סה"כ הפרשה לחובות מסופקים, סה"כ יתרה במאזן (עמודות 15,16,17) – אין צורך למלא ערך בעמודות, העמודות הן תוצאת סיכום עמודות אחרות.

הפרשה כוללת (שורה 1) – בשורה זו יש לציין הפרשה כוללת לחובות מסופקים אם הייתה כנגד- (א) חובות מבטחי משנה בפיגור עד 180 יום; (ב) חובות מבטחי משנה בפיגור בין 181-365 יום; (ג) חובות מבטחי משנה בפיגור מעל 365 יום.

מדינת ישראל
 משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

טופס 9

טופס 9א' יתרות זכות וחובה של מבטחי משנה – ביטוח כללי

שם מבטח המשנה	מדינת מושב של	מספר סידורי	מבטח שולט	דרוג	חברה מדרגת	פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה	יתרות פתוחות				סכום כתבי אשראי שנתנו כנגד חוב של מבטח המשנה	סה"כ חשיפה 8+9+10 -11-12	תחזית חשיפה לרעידות אדמה בביטוח משנה בלתי יחסי	תחזית חשיפה לרעידות אדמה בביטוח משנה יחסי			
							יתרת חוב שוטף	עתודה לסיכונים שטרם חלפו (פרמיה שטרם הורווחה)	תביעות תלויות	פיקדונות של מבטח המשנה אצל המבטח הישראלי							
							11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

מדינת ישראל
 משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

טופס 9'ב' – ביטוח כללי חבויות – ביטוח משנה חוזי יחסי בלבד, החל משנת חיתום 2002

שם מבטח המשנה	מדינת מושבו של מבטח המשנה	מספר סידורי	מבטח שולט	דרוג	חברה מדרגת	יתרות פתוחות				סה"כ חשיפה 8+9+10- 11-12								
						יתרת חוב שוטף	עתודה לסיכונים שטרם חלפו (פרמיה שטרם הורוחה)	תביעות תלויות	פיקדונות של מבטח המשנה אצל המבטח הישראלי									
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

מדינת ישראל
 משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

טופס 9ג' יתרות זכות וחובה של מבטחי משנה – ביטוח חיים

סה"כ חשיפה 8+9+10 -11	יתרות פתוחות				פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה	חברה מדרגת	דרוג	מבטח שולט	מספר סידורי	מדינת מושבו של מבטח המשנה	שם מבטח המשנה
	פיקדונות של מבטח המשנה אצל המבטח הישראלי	תביעות תלויות	עתודות ביטוח חיים	יתרת חוב שוטף							
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

מדינת ישראל
 משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

טופס 49' - גיול חובות והפרשה לחובות מסופקים

שם מבטח המשנה	מדינת מושבו	מספר סידורי	דרוג	חברה מדרגת	חוב בפיגור עד 180 יום			חוב בפיגור 181-365 יום			חוב בפיגור מעל 365 יום			סה"כ יתרה במאזן		
					יתרה	סה"כ הפרשה לחובות מסופקים	יתרה במאזן	יתרה	סה"כ הפרשה לחובות מסופקים	יתרה	סה"כ הפרשה לחובות מסופקים	יתרה במאזן				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
סה"כ																
הפרשה כוללת																